

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Рая Мадгерова,

член на Научно жури за публична защита на дисертационен труд на

Светлана Руменова Тимофеева

на тема „Възможности за развитие на конкурентния потенциал във фармацевтичната индустрия в България” за присъждане на образователно-научна степен „доктор“ по научна специалност „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“

Рецензията е изготвена съгласно заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 3276/ 13.12.2017 г.

I. Кратки биографични данни

Светлана Тимофеева е родена през 1989 г. Тя завършва висшето си образование в Югозападен университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, където през 2013 г. придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Стопанско управление”, а през 2014 г. – ОКС „магистър“ след обучение в магистърска програма „Управление и развитие на човешките ресурси в стопанския сектор“.

През 2015 г. Светлана Тимофеева е приета за докторант в редовна форма на обучение по докторска програма „Икономика и управление (индустрия)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ в Стопанския факултет на ЮЗУ “Н. Рилски” - Благоевград.

Изпълнявайки задълженията си като докторант, Светлана Тимофеева води семинарни занятия като гост-преподавател в Стопанския факултет. Като докторант и асистент тя е участвала в реализацията на 3 научно-изследователски проекта. Важно значение за избора на тема на дисертационния труд има нейната трудова кариера, която започва още след завършване на средното образование и се развива главно във фармацевтични фирми.

II. Обща характеристика на дисертационния труд

В дисертационния труд се разглежда актуалният въпрос за развитието на конкурентния потенциал на българската фармацевтичната индустрия като

предпоставка за повишаване на нейната конкурентоспособност, за нарастване на продажбите, респективно на приходите от продажби, както и на финансовия резултат от дейността.

В структурно и съдържателно отношение дисертационният труд е логически издържан.

Той е в общ обем от 310 страници. Състои се от увод, три глави, заключение, списък на литературните източници и 11 приложения (в обем от 69 страници). Представени са списъци на таблиците, фигурите и приложенията, справка за приносите и публикации по дисертационния труд. Изследването е богато илюстрирано с помощта на 52 таблици и 32 фигури.

Проучени и коректно са цитирани 200 литературни източника, което е от голямо значение за представянето и анализирането на теоретичните постановки и за формирането на вижданията на докторантката по изучавания проблем. За извършването на анализите и оценките в трета глава е обработен голям обем финансови данни от годишните финансови и други отчети на изследваните предприятия, публикувани в Търговския регистър или техните сайтове.

Определени са обектът, предметът, научната теза, целта и задачите на дисертационния труд. За решаване на формулираните изследователски задачи и постигане на целта са използвани в комплекс разнообразни подходящо подбрани методи.

Обосновани са актуалността и значимостта на темата и е разкрита степеня на разработеност на проблема. Направен е задълбочен литературен обзор. Дисертационното изследване е ограничено по отношение на наблюдавания период (2010-2016 г.) и на изучаваните предприятия – изследвани са предприятия, произвеждащи лекарствени вещества и продукти за хуманната медицина.

III. Оценка на научните и практическите резултати и приноси

Научни и практически резултати

Проведеното изследване и разработването на дисертационния труд е резултат от притежаваните изследователски качества и добра подготовка на докторантката. Предложеният за оценка труд се характеризира с редица достойнства. На основата на задълбочено изучаване на литературните източници, методологически издържаното изследване на състоянието и конкурентния потенциал на избраните фармацевтични предприятия и неотстъпното следване на поставената цел са постигнати значителни научни и приложни резултати, изразяващи се в следното:

1. Направени са анализ и систематизация на съществуващите теоретични концепции и е разкрито авторовото виждане за категориите конкуренция, конкурентоспособност, конкурентни предимства и конкурентен потенциал. Дефинирани са факторите, влияещи върху конкурентоспособността. Систематизирани са подходите за формулиране на понятията „конкуренция“, „конкурентоспособност“ и са предложени собствени определения за тях.

2. Задълбочено и обхватно в теоретичен аспект е разгледан конкурентният потенциал, аргументирана е собствена дефиниция и е представен схематичен модел за него. Обоснована е ролята на конкурентния потенциал за формиране на конкурентни предимства и конкурентоспособност и възможностите за развитието му чрез прилагане на конкурентна стратегия. Положително качество на дисертационния труд е разглеждането на посочените икономически категории в тяхната взаимна връзка и зависимост.

3. Анализирани са съществуващите в литературните източници подходи и методи за оценка на конкурентния потенциал на предприятието. На тази основа са представени и научно обосновани две разработени от докторантката методики, използвани за постигане на целите на дисертационното изследване - методика за оценка на конкурентния потенциал на предприятията от фармацевтичната промишленост и методика за сравнителен анализ на конкурентния потенциал. Техният избор и апробиране в процеса на изследването се основават на предоставяната от тях възможност за ефективна оценка и за последващ анализ на конкурентоспособността на предприятията.

4. Във връзка с провеждането на анализите са разработени и съблюдавани в процеса на изследването алгоритми за извършване на отраслов и на конкурентен анализ, както и матрица за определяне на интегрална оценка на потенциалната конкурентоспособност.

5. С помощта на възприетия методологичен подход и използваните методи и средства е направена оценка на конкурентния потенциал на предприятията от фармацевтичната промишленост. На основата на комплексния анализ на финансовото състояние на предприятията са направени изводи за конкурентния потенциал и влиянието му върху конкурентоспособността на изследваните предприятия.

6. Изведени са проблемите и възможностите за развитие на конкурентния потенциал, представени и аргументирани в разработен от докторантката „Модел за възможностите за развитие на конкурентния потенциал“.

Приноси

Докторантката е представила справка за научните и приложните приноси на дисертационния труд. Тя съответства на постигнатите резултати. Очертаните приноси са лично дело на автора.

Като особено значими за фармацевтичната индустрия могат да се отбележат:

- ♦ предложените от докторантката методики за сравнителен анализ и оценка на конкурентоспособността и конкурентния потенциал, отразяващи нейната специфика;
- ♦ разработеният алгоритъм за извършване на отраслов и конкурентен анализ;
- ♦ извършените анализи и оценки, направените изводи, дефинираните проблеми и формулираните в специално изградения „Модел“ възможности за развитие на конкурентния потенциал.

Постиженията, свързани с разработването на дисертационния труд, разкриват, че поставените изследователски задачи и целта са реализирани, изследването е задълбочено, отличава се с висока научно-практическа стойност и оригиналност и се явяват доказателство за изследователските качества на докторантката.

Резултатите от дисертационното изследване са представени в 6 публикации в специализирани издания в България и чужбина, като 5 от тях са в индексирани списания.

Разработеният автореферат съответства на съдържанието на дисертационния труд.

IV. Критични бележки и препоръки

Изложението в първа глава би могло да се представи още по-систематизирано, с оглед по-добро балансиране между обемите на отделните глави. На места са допуснати пропуски в техническото оформление и в описването на цитираните източници под линия.

Препоръката ми към Светлана Тимофеева е да популяризира разработената методика и да тества възможностите за прилагането ѝ в други сектори.

IV. Заключение

Оценяваната разработка заслужава висока оценка. Тя отразява изследователските качества на докторантката и задълбочената ѝ подготовка по разглежданата проблемна област.

Дисертационният труд отговаря напълно на изискванията за присъждане на образователната и научна степен “доктор”.

Отчитайки неговите неоспорими положителни качества, постигнатите резултати, научните и приложни приноси, заявявам своята положителна оценка, гласувам „за“ и предлагам на членовете на почитаемото научно жури на **Светлана Руменова Тимофеева да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор” по научната специалност “Икономика и управление (индустрия)”**.

12.01. 2018 г.

Изготвил становището:

проф. д-р Р. Мадгерова